

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูพลศึกษาที่สอนในโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2525 ใน 5 ภาคของประเทศ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งในแต่ละภาคสุ่มมาจาก 20 โรงเรียน ๆ ละ 4 คน ได้ภาคละ 80 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 400 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 84.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษา ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ตอนที่ 2 แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษา โดยให้ครูพลศึกษาแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามมีดังนี้คือ

ก. แบบตรวจคำตอบ (Check List)

ข. แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ลักษณะของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior Description Questionnaire-LBDQ) ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของฮาลปิน (Halpin) และไวเนอร์ (Wiener) ซึ่งแปลโดยวิจิตร ธีระกุล ลักษณะของแบบสอบถามมี 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แยกเป็นข้อความวัดพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน 15 ข้อ ได้แก่ข้อ 2,4,7,9,11,14,16,17,22,24,27,29,32,35 และ 39 และวัดพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์อีก 15 ข้อ

ได้แก่ข้อ 1, 3, 6, 8, 12, 13, 18, 20, 21, 22, 26, 28, 31, 34 และ 38 ที่เหลืออีกจำนวน 10 ข้อ คือ ข้อ 5, 10, 15, 19, 25, 30, 33, 36, 37 และ 40 เป็นตัวลวงซึ่งใส่ไว้โดยไม่มีจุดประสงค์จะวัดพฤติกรรมแบบใด

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ข้อ ก = 4, ข = 3, ค = 2 และ ง = 1 ยกเว้น ข้อ 9, 12, 18 และ 20 เป็นข้อคำถามนิเสธให้คะแนนกลับกัน คือ ข้อ ก = 1, ข = 2, ค = 3 และ ง = 4 คะแนนแต่ละข้อมีความหมายดังนี้

- ก หมายถึง ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่แสดงอาการดังกล่าวนาน ๑ ครั้ง
- ข หมายถึง ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่แสดงอาการดังกล่าวน้อยครั้ง
- ค หมายถึง ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่แสดงอาการดังกล่าวนาน ๑ ครั้ง
- ง หมายถึง ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่แสดงอาการดังกล่าวน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของครูพลศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามในด้านต่าง ๆ คือ

- ก. เพศ
- ข. ประสบการณ์การทำงาน
- ค. วุฒิต่างการศึกษา
- ง. จำนวนครูพลศึกษาในโรงเรียน
- จ. ชั่วโมงการสอน

2.2 แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษา ผู้วิจัยยึดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานของเฮร์สเบอร์ก (Herzberg) เกี่ยวกับองค์ประกอบทั้ง 15 ด้าน มาสร้างเป็นข้อคำถามจำนวน 45 ข้อ

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ มากที่สุด = 4, มาก = 3, น้อย = 2 และน้อยที่สุด = 1 ยกเว้น ข้อ 39 เป็นข้อคำถามนิเสธให้คะแนนกลับกันคือ มากที่สุด = 1, มาก = 2, น้อย = 3 และน้อยที่สุด = 4 คะแนนแต่ละข้อมีความหมายดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง ครูพลศึกษามีความพึงพอใจในการทำงาน มากที่สุด
- มาก หมายถึง ครูพลศึกษามีความพึงพอใจในการทำงาน มาก
- น้อย หมายถึง ครูพลศึกษามีความพึงพอใจในการทำงาน น้อย
- น้อยที่สุด หมายถึง ครูพลศึกษามีความพึงพอใจในการทำงาน น้อยที่สุด

การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษารายละเอียดต่าง ๆ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำ ความพึงพอใจในการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับความพึงพอใจในการทำงาน

2. นำแบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำแบบมุงงานและมุงสัมพันธ์ของฮาโลปีน (Halpin) และไวเนอร์ (Wiener) มาใช้ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.83 และ 0.92 ตามลำดับ¹

3. ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานของเฮร์สเบอร์ก (Herzberg) ในองค์ประกอบทั้ง 16 ด้าน ดังนี้คือ

1. ความสำเร็จของงาน
2. การได้รับความยอมรับนับถือ
3. ลักษณะของงาน
4. ความรับผิดชอบ
5. ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
6. เงินเดือน
7. โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าในอนาคต
8. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
9. สถานะของอาชีพ
10. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
11. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
12. นโยบายและการบริหารงานของบริษัท
13. สภาพการทำงาน
14. ความเป็นอยู่ส่วนตัว
15. ความมั่นคงในงาน
16. วิธีการปกครองบังคับบัญชา

¹Dheerakul, Vichit, Leadership Behavior of the Secondary School Principal in Bangkok, Thailand, as Related to Sex, Ages, Experience and Qualification, p. 90.

จากนั้นนำองค์ประกอบเกี่ยวกับความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานของ เฮอर्स-เบอร์กมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม โดยพยายามนำมาประมวลให้เข้ากับสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นจริงของครูพลศึกษามากที่สุด รวมเป็นแบบสอบถามในองค์ประกอบทั้ง 15 ด้าน ยกเว้นด้านที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา นำมาสร้างเป็นข้อคำถามด้านละ 3 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษา จำนวน 45 ข้อ

4. นำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขและปรับปรุงให้เหมาะสม

5. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจในการทำงานไปทดลองใช้ (Try-out) กับครู อาจารย์พลศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 40 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha)

$$\text{จากสูตร } r_{\alpha} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

$$\sum S_i^2 = \text{ผลรวมความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ}$$

$$S_t^2 = \text{ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ}$$

$$k = \text{จำนวนข้อสอบทั้งหมดในแบบสอบถาม}^1$$

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.72 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

6. นำแบบสอบถามมาตรวจแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น แล้วนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

¹Cronbach, อ้างจาก สุภาพ วาดเขียน, เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรประเสริฐ, 2523), หน้า 51-52.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

วิธีที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้กับครูพลศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา แล้วนำคืน เวลา ในการรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

วิธีที่ 2 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปให้ครูพลศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยการส่งทางไปรษณีย์ถึงผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่ของโรงเรียน พร้อมมีหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวน 100 โรงเรียน ใน 5 ภาคของประเทศ รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อ และพฤติกรรมผู้นำแต่ละแบบ

เสมอ ๆ	เทียบกับคะแนน	4
บ่อยครั้ง	เทียบกับคะแนน	3
นาน ๆ ครั้ง	เทียบกับคะแนน	2
น้อยที่สุด	เทียบกับคะแนน	1

เมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยถือเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50	ขึ้นไป	ถือว่าแสดงพฤติกรรม	เสมอ ๆ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50	- 3.49	ถือว่าแสดงพฤติกรรม	บ่อยครั้ง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50	- 2.49	ถือว่าแสดงพฤติกรรม	นาน ๆ ครั้ง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.49	ลงมา	ถือว่าแสดงพฤติกรรม	น้อยที่สุด

นำค่าเฉลี่ยที่ได้มา เสนอในรูปตารางและความเรียง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามและความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษามาวิเคราะห์ดังนี้

2.1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ของแต่ละคำตอบ คิดเป็นร้อยละและหาค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปตาราง และความเรียง

2.2 ความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษา หาค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อ และองค์ประกอบในแต่ละด้าน โดยกำหนดคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

มากที่สุด	เทียบกับคะแนน	4
มาก	เทียบกับคะแนน	3
น้อย	เทียบกับคะแนน	2
น้อยที่สุด	เทียบกับคะแนน	1

เมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบเป็นความพึงพอใจในการทำงานโดยถือเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป	ถือว่ามี ความพึงพอใจในการทำงาน มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49	ถือว่ามี ความพึงพอใจในการทำงาน มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49	ถือว่ามี ความพึงพอใจในการทำงาน น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.49 ลงมา	ถือว่ามี ความพึงพอใจในการทำงาน น้อยที่สุด

นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเสนอในรูปตาราง และความเรียง

3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษา โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product moment correlation coefficient)

4. เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษา โดยใช้ค่า "ซี" (Z - test)

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของครูพลศึกษาในด้านเพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิทางการศึกษา โดยใช้ค่า "ที" (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร¹

¹ ประคอง กรรณสุด, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 27.

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ}}{\text{จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง}} \times 100$$

2. การหาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร¹

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum fX = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมดคูณด้วยความถี่}$$

$$N = \text{จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ประคอง กรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, หน้า 41.

3. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร¹

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

เมื่อ

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

 $\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด $\sum fx^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N = จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม ใช้ค่าที (t - test) โดยใช้สูตร²

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าที่ใช้พิจารณา

 \bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2 S_1^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 S_2^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2 n_1 = จำนวนประชากรในกลุ่มที่ 1 n_2 = จำนวนประชากรในกลุ่มที่ 2

¹ ประคอง วรรณสุด, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, หน้า 51.

² George A. Ferguson, Statistical Analysis in Psychology and Education (New York: McGraw-Hill Book Co., 1966), p. 62.

5. การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้ค่าซี (Z - test) โดยใช้สูตร¹

$$Z = (Z_{r_1} - Z_{r_2}) \sqrt{N - 3}$$

เมื่อ Z = ค่าที่ใช้พิจารณา

Z_{r_1} = เป็นค่า Fisher's Z ที่ได้จากค่า r_1

Z_{r_2} = เป็นค่า Fisher's Z ที่ได้จากค่า r_2

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

6. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson)²

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{(N\sum X^2 - (\sum X)^2)(N\sum Y^2 - (\sum Y)^2)}}$$

เมื่อ r_{xy} = แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

X = แทนคะแนนจากตัวแปรที่หนึ่ง

Y = แทนคะแนนจากตัวแปรที่สอง

N = แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ วิเชียร เกตุสิงห์, สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย, เล่มที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2520), หน้า 57.

² ประคอง ธรรมสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, หน้า 106.